

การศึกษาสถานการณ์การแสดงพื้นบ้านจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อยกระดับและสื่อสารเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว

A Study of the Situation of Folk Performances in Nakhon Si Thammarat Province for Development and Communication as a Tourist Activity

เมธาวี จำเนียร^{1*} กรกฎ จำเนียร¹ ทองพูล มุขรักษ์² ศศิพัชร บุญขวัญ¹ ประภาศรี เพชรมนต์³ และสุรศักดิ์ แก้วอ่อน⁴
Methawee Chamnian^{1*}, Korrakot Chamnian¹, Thongphun Mukharak², Sasipat Boonkwan¹, Prapasri Pechmon³ and
Surasak Kaew-On⁴

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

⁴ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

¹ Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat 80280

² Faculty of Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat 80280

³ Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat 80280

⁴ Faculty of Science and Technology, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat 80280

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: methawee_kae@nstru.ac.th

Received: 28 April 2021, Revised: 4 July 2021, Accepted: 12 July 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์ของการแสดงพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อค้นหาแนวทางการยกระดับการแสดงพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราชสู่กิจกรรมการท่องเที่ยว และ 3) เพื่อค้นหาวิธีการสื่อสารการแสดงพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราชสู่กิจกรรมการท่องเที่ยว โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด และนักท่องเที่ยว จำนวน 14 คนเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์และสรุปพรรณนาความ ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์ของการแสดงพื้นบ้านของจังหวัดนครศรีธรรมราช เช่น หนังตะลุง มโนราห์ เพลงบอก ลิเกป่า รำโทนนกพิทิต ฯลฯ ได้รับความนิยม ลดน้อยลง ด้วยมีสาเหตุมาจากปัจจัยส่วนบุคคล รูปแบบของการแสดงพื้นบ้าน โอกาสของการแสดงพื้นบ้านและสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน สำหรับแนวทางการยกระดับการแสดงพื้นบ้านสู่กิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การจัดตั้งกลุ่มคนต้นแบบในพื้นที่ การสร้างสื่อการแสดงพื้นบ้านต้นแบบ และการสร้างสื่อกิจกรรม โดยการใช้มีส่วนร่วมของคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับวิธีรูปแบบสื่อที่ใช้สื่อสารการแสดงพื้นบ้านที่สำคัญที่สุด คือ การสื่อสารระหว่างบุคคล ในรูปแบบวาจา หรือผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ในด้านเนื้อหาในการนำเสนอการแสดงพื้นบ้านนั้น ๆ จะต้องมีความโดดเด่น เมื่อผู้ชมเห็นแล้ว สามารถดึงดูดใจ มีความน่าสนใจมากเพียงพอต่อการที่นักท่องเที่ยวหรือสื่อต่าง ๆ จะนำเรื่องราวไปสื่อสารต่อคนทั่วไป

คำสำคัญ : สถานการณ์ การแสดงพื้นบ้าน การยกระดับ การสื่อสาร กิจกรรมการท่องเที่ยว

Abstract

This research aimed to 1) study the situation of folk performance in Nakhon Si Thammarat Province 2) To find approaches to enhance of folk performance as tourism activity in Nakhon Si Thammarat Province and 3) to find approaches to communicate folk performances in Nakhon Si Thammarat Province as tourist activities. Qualitative research was used with interview 14 provincial authorities and tourists to analyze the content, synthesize and summarize with description. The research results were found that the situation of folk performance such as shadow play, Manora, Pleng Bok, Likey Pa, Rumtone Nokphithid, etc. has decreased in popularity due to personal factor, patterns of folk performance, opportunities of folk performance and the current environment. The guidelines to enhance folk performance as tourist activity consisted of establishing people group as model in the area, creating of traditional performance media and creating media activities with participation of people in the community and related agencies. For the media channels used to communicate, the most important media is interpersonal communication in verbal or social media. In terms of content in presenting folk

performance must be outstanding; when the audiences watch, it can attract their interest. It is interesting enough to tell the story of the tourists or the media.

Keywords : Situation, Folk Performance, Enhancement, Communication and Tourist Activity

บทนำ

“การท่องเที่ยว” ถือเป็นธุรกิจหลักที่สำคัญของประเทศไทย ทั้งนี้ด้วยทุนทางธรรมชาติ ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสังคม ประกอบกัน ทำให้ประเทศไทยสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากการท่องเที่ยวถือเป็นกิจกรรมพื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ ในลักษณะเพื่อการนันทนาการ [1]

ประเทศไทยมีทรัพยากรการท่องเที่ยว (Travel Resources) เป็นองค์ประกอบสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีคุณค่ามนุษย์สร้างขึ้น ที่หมายถึง ชีวิตและวัฒนธรรมของผู้คนในชุมชนนั้น ๆ รวมถึง วัฒนธรรมเทศกาล งานประเพณีประจำปี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจ หรือ “จุดขาย” ของการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนครั้งแล้วครั้งเล่า [2] โดยทรัพยากรหลักที่ประเทศไทยใช้เป็นจุดขายมาโดยตลอด มีอยู่ 2 อย่าง คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

เมื่อนำทรัพยากรมาเป็นเกณฑ์เพื่อแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) [3] สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทย่อย เพื่อสะดวกในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อาทิเช่น แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณสถานและโบราณวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรม ได้แก่ ประเภทประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เทศกาลกินเจ เป็นต้น กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมแข่งขันกีฬา กิจกรรมบันเทิง สวนสนุก เป็นต้น

สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้นควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นควบคู่ไปกับการได้รับความเพลิดเพลิน และกิจกรรมการท่องเที่ยวนี้เองจะก่อให้เกิดประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดเหลี่ยมมุมของประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว (The Facets of the Tourism Experience) ของ Morgan and Xu [4] ที่ได้เสนอว่า ประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้รับในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวจะประกอบด้วยมิติหลัก ๆ 6 ประการด้วยกัน หนึ่งในนั้น คือ มิติที่เป็นประสบการณ์ทางด้านวัฒนธรรม (Cultural Interactions) หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวได้ทำการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับนักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ และหรือคนในชุมชนท้องถิ่น เช่น การที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นของสถานที่ที่ไปเยือน และ/หรือการที่นักท่องเที่ยวได้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศของเขา เช่น เรื่องอาหาร หรือเรื่องการแต่งกาย ให้กับนักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ และคนในชุมชนท้องถิ่น

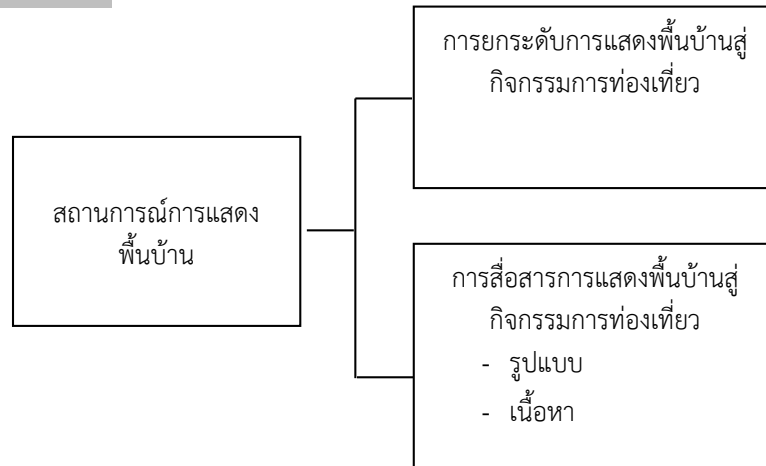
“การแสดงพื้นบ้าน” ถือเป็นศิลปวัฒนธรรมและเป็นหนึ่งในองค์ประกอบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คือ ธุรกิจบันเทิง และสามารถยกระดับให้เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมาร่วมรำ ร่วมเรียนรู้การแสดงพื้นบ้านของแต่ละท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม จะต้องมีการยกระดับและสื่อสารแก่นักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและจริงจังเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ และเห็นว่าการแสดงพื้นบ้านนั้นเป็น “เอกลักษณ์” ของท้องถิ่น และทำให้มีความต้องการที่จะมาเรียนรู้เชิงประสบการณ์สักครั้งหนึ่งเมื่อได้เดินทางมาเยือนสถานที่แห่งนั้น เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเภทการท่องเที่ยวงานวัฒนธรรมและประเพณี หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานศิลปวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้นเพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ตื่นตาตื่นใจในสุนทรียศิลป์และศึกษาความเชื่อการยอมรับนับถือการเคารพพิธีกรรมต่าง ๆ อีกทั้งได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 ก.: 292-293 อ้างใน นรินทร์ สังข์รักษา [1])

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดที่มีศิลปวัฒนธรรมปักษ์ใต้ที่ได้รับการส่งเสริมและสืบทอดมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะการแสดงพื้นบ้าน ซึ่งนอกจากการแสดงพื้นบ้านอย่าง หนังตะลุง มโนราห์ ที่เป็นที่รู้จักกันทั่วประเทศแล้วนั้น จังหวัดนครศรีธรรมราช ยังมีเพลงบอก ลิเกป่า รำไทหนักพิทิต ฯลฯ เป็นการแสดงพื้นบ้านในท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบัน ในภาพรวมของการแสดงพื้นบ้านของจังหวัด นครศรีธรรมราชแม้จะมีคณะหรือกลุ่มคนที่แสดงลดน้อยลง แต่ก็ยังพอให้พบเห็นบ้างตามงานกิจกรรม งานประเพณีที่จัดขึ้นในระดับ จังหวัดหรือในแต่ละพื้นที่ของจังหวัดนครศรีธรรมราช การแสดงพื้นบ้านเหล่านี้สามารถนำมายกระดับเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวผ่านการวิจัยและพัฒนาและสร้างสรรค์ รวมถึงนำมาสื่อสาร ให้การแสดงพื้นบ้านเหล่านี้กลายเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาเรียนรู้ ก่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชนและเกิดการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้านต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ของการแสดงพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อค้นหาแนวทางการยกระดับการแสดงพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช สู่กิจกรรมการท่องเที่ยว
3. เพื่อค้นหาแนวทางการสื่อสารการแสดงพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช สู่กิจกรรมการท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบการวิจัยข้างต้น คณะผู้วิจัยจะศึกษาสถานการณ์การแสดงพื้นบ้านเป็นข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งได้แก่ การแสดงพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนครศรีธรรมราช เช่น หนังตะลุง มโนราห์ เพลงบอก ลิเกป่า รำโขนนกพิทิต ฯลฯ เพื่อนำไปสู่แนวทางการยกระดับการแสดงพื้นบ้านสู่กิจกรรมการท่องเที่ยว และแนวทางการสื่อสารการแสดงพื้นบ้านสู่กิจกรรมการท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากรูปแบบและเนื้อหาที่ใช้ในการสื่อสาร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ

คณะผู้วิจัยจะใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงซึ่งมาจากบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัดในด้านการท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และด้านสื่อมวลชน จำนวน 4 หน่วยงานและการสุ่มตัวอย่างบุคคลผู้ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว ทั้งเพศชายและหญิง อายุ 20-70 ปี สัญชาติไทย สถานที่สัมภาษณ์คือ ตามสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะมีใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าว ในประเด็นสถานการณ์การแสดงพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อการยกระดับและสื่อสารเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลจะนำเครื่องมือไปใช้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรม ด้านการตลาดและด้านการสื่อสาร จำนวน 3 คนพิจารณา

การวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อหาความสอดคล้อง ความเชื่อมโยง ความแตกต่างของข้อมูลในประเด็นสถานการณ์ของการแสดงพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช แนวทางการยกระดับและการสื่อสารการแสดงพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช สู่กิจกรรมการท่องเที่ยว และนำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาความ

ผลการวิจัย

สถานการณ์การแสดงพื้นบ้านของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งมาจากหน่วยงานระดับจังหวัดด้านการท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และสื่อมวลชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งมาจากหน่วยงานระดับจังหวัดด้านการท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรม ด้านการศึกษาและสื่อมวลชน สรุปได้ว่า โอกาสในการแสดงพื้นบ้านปัจจุบันมีน้อยเนื่องจากมีสื่ออื่น ๆ เข้ามาแทนที่ โดยเฉพาะสื่อดนตรีตะวันตก

สำหรับการแสดงพื้นบ้านนอกจากหนังตะลุง มโนราห์แล้ว การแสดงพื้นบ้านอื่น ๆ จะมีลักษณะเฉพาะตามพื้นที่ ซึ่งนักท่องเที่ยวหรือคนทั่วไปอาจจะไม่รู้จัก หรือรู้จัก แต่ไม่ลึกซึ้ง จึงควรใช้การสื่อสารไปสู่สาธารณะ หากสามารถนำไปแสดงในงานใหญ่ระดับจังหวัดได้ ก็จะสามารถสร้างการรับรู้มากขึ้น

นอกจากนี้ ปัจจุบันมีเยาวชนเข้ามาสืบทอด และสืบสานศิลปวัฒนธรรมต่อโดยเฉพาะหนังตะลุง มโนราห์ ฉะนั้น สถานการณ์ของการแสดงพื้นบ้านจะได้รับการอนุรักษ์สืบสานหรือสูญหายไปขึ้นอยู่กับตัวเยาวชนคนรุ่นใหม่เป็นสำคัญ

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นนักท่องเที่ยว สรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ร้อยละ 60 ไม่ค่อยรู้จักการแสดงพื้นบ้าน อาจจะด้วยความชื่นชอบส่วนตัว หรือการที่ปัจจุบันคนรุ่นใหม่มักจะหันไปสนใจสื่อสมัยใหม่หรือสื่อตะวันตกผ่านสมาร์ตโฟนมากกว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 10 ไม่สนใจการแสดงพื้นบ้านเพราะไม่รู้ว่าจะชมไปเพื่ออะไร และไม่มีข้อมูลประวัติความเป็นมาของการแสดงพื้นบ้านเหล่านั้น ทำให้ไม่รู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ต้องรับชม

สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่สนใจร้อยละ 40 มักเป็นคนที่ถูกพ่วงกับการแสดงพื้นบ้าน เช่น รำเป็นหรือแสดงเป็น เคยชมจากประสบการณ์ทำงาน การรู้สึกทึ่งในศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 60 ต้องการมีส่วนร่วม โดยมีส่วนร่วมมาตั้งแต่ในระดับครอบครัว คือ มีเชื้อสายการรำมโนราห์ ในระดับโรงเรียน เคยฝึกหัดรำในโรงเรียน และต้องการมีส่วนร่วมเมื่อได้ชมการแสดงพื้นบ้าน แล้วมีการชักชวนให้ร้องรำ

ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 20 ไม่มีความสนใจหรือไม่มีโอกาสได้ชมการแสดงพื้นบ้าน จึงไม่ได้มีส่วนร่วม จะมีส่วนร่วมก็เพียงการกดไลค์กดแชร์ทางเฟซบุ๊กเมื่อพบเห็น

โดยส่วนใหญ่ ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 60 เลือกชมจากปัจจัยสำคัญคือ สื่อสังคมออนไลน์ที่มีการเผยแพร่การแสดงพื้นบ้าน หากมีความน่าสนใจก็จะรับชม

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ การอยู่ในกระแสความสนใจของสังคม มีการให้ความรู้ความเข้าใจต่อการแสดงพื้นบ้านดังกล่าว รวมถึงปัจจัยของรูปแบบและเนื้อหาของการแสดงพื้นบ้านนั้น ๆ เอง และการแนะนำการแสดงพื้นบ้านสู่นักท่องเที่ยว ก็จะมีผลต่อการเลือกชมการแสดงพื้นบ้านด้วยเช่นกัน

จากข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนักท่องเที่ยว จะเห็นว่า สถานการณ์ของการแสดงพื้นบ้านได้รับความนิยมลดน้อยลง ด้วยสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ตัวบุคคล การที่ผู้ชมไม่รู้ ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงพื้นบ้านนั้น ๆ มีผลต่อความต้องการชมการแสดงพื้นบ้าน ดังนั้น การที่การแสดงพื้นบ้านจะได้รับการสืบทอดต่อไปนั้น ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเป็นสำคัญ กล่าวคือ ในฐานะของผู้สื่อสารการแสดงพื้นบ้านนั้น ๆ ควรสร้างความน่าสนใจและให้ข้อมูลแก่ผู้ชม ตัวบุคคลที่เป็นผู้ชมควรมีความสนใจและใส่ใจในการแสดงพื้นบ้าน ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ผู้ชมที่สนใจการแสดงพื้นบ้านมักเป็นผู้ที่มีประสบการณ์หรือส่วนเกี่ยวข้องกับการแสดงพื้นบ้านนั้น ๆ มาก่อน รวมถึงตัวบุคคลที่เป็นผู้สืบทอด โดยเฉพาะเยาวชนที่จะเป็นผู้สืบทอดการแสดงพื้นบ้านต่อ ซึ่งการแสดงพื้นบ้านจะสูญหายหรือไม่ ขึ้นอยู่กับเยาวชน

2. รูปแบบและลักษณะการแสดงพื้นบ้าน ควรมีการปรับปรุงแบบให้มีความน่าสนใจ มีทางเลือกในการชมการแสดงพื้นบ้านในรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้ชมหรือนักท่องเที่ยว

3. วิธีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ควรสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ โดยมีการสร้างสรรค์เนื้อหาที่น่าสนใจ ซึ่งข้อมูลจากการวิจัยพบว่า การเผยแพร่การแสดงพื้นบ้านทางสื่อสังคมออนไลน์ หากมีความน่าสนใจก็จะรับชม นอกจากนี้ ควรมีการสื่อสารให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักการแสดงพื้นบ้านผ่านทางช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทำให้เป็นกระแสความสนใจของสังคม

4. โอกาสในการรับชม โอกาสหรือพื้นที่ในการชมการแสดงพื้นบ้านมีน้อย ซึ่งจากการสัมภาษณ์ตัวแทนนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงพื้นบ้าน โดยสามารถมีส่วนร่วมมาตั้งแต่ในระดับครอบครัว คือ มีเชื้อสายการแสดงพื้นบ้าน เช่น การรำมโนราห์ ในระดับโรงเรียน เคยฝึกหัดรำในโรงเรียน และต้องการมีส่วนร่วมเมื่อได้ชมการแสดงพื้นบ้าน แล้วมีการชักชวนให้ร้องรำ

5. สภาพแวดล้อม การที่ปัจจุบันคนรุ่นใหม่มักจะหันไปสนใจสื่อสมัยใหม่หรือสื่อตะวันตกผ่านสมาร์ตโฟนมากกว่า

แนวทางการยกระดับการแสดงพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราชสู่กิจกรรมการท่องเที่ยว

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งมาจากหน่วยงานระดับจังหวัดด้านการท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และสื่อมวลชน

ผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งเสนอแนะว่า การพัฒนาการแสดงพื้นบ้านเป็นกิจกรรมท่องเที่ยว ต้องประกอบไปด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มคนต้นแบบในพื้นที่ การสร้างสื่อต้นแบบ และการสร้างสื่อกิจกรรม

อย่างไรก็ตาม ขึ้นอยู่กับนโยบายการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดด้วย ว่าเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวเรื่องใด

ผู้ให้ข้อมูลคนถัดมา เห็นว่า ควรมีการจัดทำข้อมูลแสดงสถานการณ์ของการแสดงพื้นบ้าน และศิลปพื้นบ้านของ จังหวัด นครศรีธรรมราช อื่น ๆ นอกเหนือจากหนังตะลุง และมโนราห์ เพื่อการส่งเสริมให้ถูกทาง เช่น หากกำลังสูญหาย ก็ควรได้รับการ อนุรักษ์และสืบสานอย่างเร่งด่วนด้วยวิธีต่าง ๆ

ผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งเห็นว่า ควรแสดงลักษณะของการแสดงพื้นบ้านหลายรูปแบบให้เลือกในลักษณะแพ็คเกจ (package) มีระยะเวลา จำนวนนักแสดง รูปแบบการแสดงตามที่นักท่องเที่ยวต้องการ

ในเชิงการตลาด ผู้ให้ข้อมูลเสนอให้พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต่อยอดมาจากการแสดงพื้นบ้าน โดยกำหนดจุดสัมผัส (touch point) นักท่องเที่ยวในหลาย ๆ จุด ให้ครบวงจร (Cycle) ของการท่องเที่ยว

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 10 คนได้ผลตามประเด็นดังต่อไปนี้ เพื่อนำไปประกอบแนวทางการ พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป

ลักษณะการสื่อสารการแสดงพื้นบ้าน คือ การสื่อสารด้วยกิจกรรม ทำให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นที่สนใจของ นักท่องเที่ยว แล้วความต้องการรับชมการแสดงพื้นบ้านจะตามมา โดยจะต้องมีการสร้างสรรค์การแสดงพื้นบ้านให้มีความร่วมสมัย น่าสนใจ และไม่เปลี่ยนแปลงเนื้อหาหรือเรื่องราวของการแสดงพื้นบ้านนั้น

นอกจากนี้ ควรมีความร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนส่งเสริมการแสดงพื้นบ้าน การจัดการท่องเที่ยวโดยมีการ แสดงพื้นบ้านรวมอยู่ด้วย

ในประเด็นการพัฒนาการแสดงพื้นบ้านเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ควรนำการแสดงพื้นบ้านไปแสดง ให้นักท่องเที่ยวรับชม โดยการสอดแทรกในกิจกรรมการท่องเที่ยว ไม่ควรมีลักษณะในเชิงยึดเย็ด แต่เป็นเชิงเสนอแนะ รวมถึงการให้ ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการแสดงพื้นบ้าน

นอกจากนี้ ควรมีปัจจัยหนุนเสริมเพื่อสร้างกระแสดึงดูดความต้องการรับชมการแสดงพื้นบ้าน โดยการสื่อสารผ่านสื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อสังคมออนไลน์ โดยการนำศิลปินนักร้องมาร่วมในการแสดงพื้นบ้านเพื่อสร้างกระแสในสื่อสังคมออนไลน์

สำหรับแนวทางการพัฒนาการแสดงพื้นบ้านเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอื่น ๆ คือ การจัดการการแสดงพื้นบ้านให้ น่าสนใจ และควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการแสดงพื้นบ้านก่อนขยายไปสู่ นักท่องเที่ยว

สรุปแนวทางการยกระดับการแสดงพื้นบ้านจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

การจัดตั้งกลุ่มคนต้นแบบในพื้นที่ ควรมีการจัดทำข้อมูลแสดงสถานการณ์ของการแสดงพื้นบ้าน และศิลปพื้นบ้านของ จังหวัดนครศรีธรรมราชอื่น ๆ นอกเหนือจากหนังตะลุง และมโนราห์ เพื่อการส่งเสริมให้ถูกทาง เช่น หากกำลังสูญหาย ก็ควรได้รับการ อนุรักษ์และสืบสานอย่างเร่งด่วนด้วยวิธีต่าง ๆ

การสร้างสื่อการแสดงพื้นบ้านต้นแบบ ควรลักษณะของการแสดงพื้นบ้านหลายรูปแบบให้เลือกในลักษณะแพ็คเกจ (Package) มีระยะเวลา จำนวนนักแสดง รูปแบบการแสดงตามที่นักท่องเที่ยวต้องการ โดยจะต้องมีการสร้างสรรค์การแสดงพื้นบ้าน ให้มีความร่วมสมัย น่าสนใจ และไม่เปลี่ยนแปลงเนื้อหาหรือเรื่องราวของการแสดงพื้นบ้านนั้น

การสร้างสื่อกิจกรรมในเชิงการตลาด ผู้ให้ข้อมูลเสนอให้พัฒนาการท่องเที่ยวที่ต่อยอดมาจากการแสดงพื้นบ้าน โดย กำหนดจุดสัมผัส (Touch Point) นักท่องเที่ยวในหลาย ๆ จุด ให้ครบวงจร (Cycle) ของการท่องเที่ยว ควรนำการแสดงพื้นบ้านไป แสดงให้นักท่องเที่ยวรับชม โดยการสอดแทรกในกิจกรรมการท่องเที่ยว ไม่ควรมีลักษณะในเชิงยึดเย็ด แต่เป็นเชิงเสนอแนะ รวมถึง การให้ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการแสดงพื้นบ้าน

อย่างไรก็ตาม แนวทางการพัฒนาสื่อพื้นบ้านให้เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวยังขึ้นอยู่กับนโยบายการท่องเที่ยวของแต่ละ จังหวัดด้วย ว่าเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวเรื่องใด ทั้งนี้ ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการแสดงพื้นบ้านก่อนขยายไปสู่ นักท่องเที่ยวควรมีความร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนส่งเสริมการแสดงพื้นบ้าน การจัดการท่องเที่ยวโดยมีการแสดงพื้นบ้าน รวมอยู่ด้วย

แนวทางการสื่อสารการแสดงพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักท่องเที่ยว

วิธีการสื่อสารการแสดงพื้นบ้านให้สามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยวและต้องการมารับชมการแสดงพื้นบ้านได้ สิ่งสำคัญที่สุดใน มุมมองของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ คือ การบอกเล่าปากต่อปาก ระหว่างบุคคล ซึ่งมาจากคนที่ได้รับชมการแสดงรู้สึกประทับใจและนำไป บอกต่อ รองลงมาคือ การสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สื่อมวลชน สื่อกิจกรรมในเชิงพื้นที่ เป็นต้น โดยได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนในชุมชน ซึ่งต้องพร้อมใจกันนำเสนอข้อมูลของชุมชนแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงการสนับสนุน จากภาครัฐ และภาคเอกชนในท้องถิ่นด้วย

อย่างไรก็ตาม การแสดงพื้นบ้านนั้น ๆ จะต้องมีความโดดเด่น เมื่อผู้ชมเห็นแล้ว สามารถดึงดูดใจ น่าสนใจมากเพียงพอต่อการนำไปสื่อสารต่อของนักท่องเที่ยวหรือสื่อต่าง ๆ

จากข้อมูลข้างต้น คณะผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการสื่อสารการแสดงผลงานพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้ว่า รูปแบบสื่อที่ใช้สื่อสารการแสดงผลงานพื้นบ้านที่สำคัญที่สุด คือ การบอกเล่าปากต่อปาก หรือการสื่อสารระหว่างบุคคล โดยการแสดงผลงานพื้นบ้านจะต้องสามารถสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่ได้รับชม และนักท่องเที่ยวคนนั้นหรือกลุ่มนั้นก็จะเป็นผู้ที่บอกต่อแก่นักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ ต่อ ๆ ไป รองลงมาคือ การสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ และสื่ออื่น ๆ ในด้านเนื้อหาการแสดงผลงานพื้นบ้านจะต้องมีความโดดเด่น น่าสนใจ

สรุปผลการวิจัย

สถานการณ์ของการแสดงผลงานพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช

สถานการณ์ของการแสดงผลงานพื้นบ้านได้รับความนิยมลดน้อยลง ด้วยมีสาเหตุมาจากตัวบุคคลคือ ผู้ชมไม่ทราบข้อมูลของการแสดงผลงานพื้นบ้าน รูปแบบลักษณะการแสดงผลงานพื้นบ้านควรปรับปรุงรูปแบบให้น่าสนใจ ตอบสนองความต้องการของผู้ชม โดยเฉพาะในเชิงการท่องเที่ยว การสื่อสารการแสดงผลงานพื้นบ้าน ควรสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์และช่องทางสื่ออื่น ๆ โดยมีการสร้างสรรค์เนื้อหาที่น่าสนใจ โอกาสในการรับชม โอกาสหรือพื้นที่ในการรับชมการแสดงผลงานพื้นบ้านมีน้อย และสภาพแวดล้อมที่ปัจจุบันคนรุ่นใหม่มักจะหันไปสนใจสื่อสมัยใหม่หรือสื่อตะวันตกผ่านสมาร์ทโฟนมากกว่า

แนวทางการยกระดับการแสดงผลงานพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช สู่กิจกรรมการท่องเที่ยว

แนวทางการยกระดับการแสดงผลงานพื้นบ้านสู่กิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การจัดตั้งกลุ่มคนต้นแบบในพื้นที่ ควรมีการจัดทำข้อมูลแสดงสถานการณ์ของการแสดงผลงานพื้นบ้าน และศิลปินพื้นบ้านของจังหวัดนครศรีธรรมราชในทุก ๆ การแสดงผลงานพื้นบ้าน เพื่อหาแนวทางส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างสื่อการแสดงผลงานพื้นบ้านต้นแบบ ที่ควรมีหลากหลายรูปแบบให้เลือกในลักษณะเป็นแพ็คเกจ (Package) มีระยะเวลา จำนวนนักแสดง รูปแบบการแสดงผลงานตามพื้นที่นักท่องเที่ยวต้องการ โดยจะต้องมีการสร้างสรรค์การแสดงผลงานพื้นบ้านให้มีความร่วมสมัย น่าสนใจ และไม่เปลี่ยนแปลงเนื้อหาหรือเรื่องราวของการแสดงผลงานพื้นบ้านนั้น และการสร้างสื่อกิจกรรม ซึ่งในเชิงการตลาด ผู้ให้ข้อมูลเสนอให้พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต่อยอดมาจากการแสดงผลงานพื้นบ้าน โดยกำหนดจุดสัมผัส (Touch Point) นักท่องเที่ยวในหลาย ๆ จุด ให้ครบวงจร (Cycle) ของการท่องเที่ยว การสอดแทรกในกิจกรรมการท่องเที่ยว ไม่ควรมีลักษณะในเชิงยึดเยื้อ แต่เป็นเชิงเสนอแนะ รวมถึงการให้ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการแสดงผลงานพื้นบ้าน อย่างไรก็ตาม แนวทางการพัฒนาสื่อพื้นบ้านให้เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวยังขึ้นอยู่กับนโยบายการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัด และในการยกระดับการแสดงผลงานพื้นบ้านสู่กิจกรรมการท่องเที่ยว ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการแสดงผลงานพื้นบ้าน และควรมีความร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนส่งเสริมการแสดงผลงานพื้นบ้าน การจัดการท่องเที่ยวโดยมีการแสดงผลงานพื้นบ้านรวมอยู่ด้วย

แนวทางการสื่อสารการแสดงผลงานพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช สู่กิจกรรมการท่องเที่ยว

สำหรับวิธีรูปแบบสื่อที่ใช้สื่อสารการแสดงผลงานพื้นบ้านที่สำคัญที่สุด คือ การบอกเล่าปากต่อปาก หรือการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งมาจากคนที่ได้รับชมการแสดงผลงานรู้สึกประทับใจและนำไปบอกต่อ อาจจะอยู่ในรูปของการบอกต่อดำเนินการ หรือสื่อสังคมออนไลน์ รองลงมาคือการสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ในด้านเนื้อหาในการนำเสนอการแสดงผลงานพื้นบ้านนั้น ๆ จะต้องมีความโดดเด่น น่าสนใจมากเพียงพอต่อการนำบอกเล่าต่อของนักท่องเที่ยวหรือสื่อต่าง ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

การแสดงผลงานพื้นบ้านของจังหวัดนครศรีธรรมราช นอกจากหนังตะลุง มโนราห์ ยังมีการแสดงผลงานพื้นบ้านในแต่ละตำบล อำเภอของจังหวัดที่ควรอนุรักษ์ สืบสาน และส่งเสริมในเชิงการท่องเที่ยว โดยนำมาพัฒนาระดับเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทในการสนับสนุนฟื้นฟูและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณีและศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในชุมชนต่าง ๆ ได้วิวัฒนาการสืบทอดต่อเนื่องกันมานับร้อยปี จะมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองและแตกต่างจากสังคมอื่น ๆ จึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษา เรียนรู้ และสัมผัสสำหรับนักท่องเที่ยว

แรงจูงใจที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวคือ ความสนใจในวัฒนธรรมของประเทศอื่น หรือสังคมอื่น การเรียนรู้วิถีการดำเนินชีวิตของแต่ละสังคมที่แตกต่างกัน รวมถึงรูปแบบของความคิดและการปฏิสัมพันธ์ของคนในแต่ละท้องถิ่น [5] และสอดคล้องกับ McIntosh and Goeldner, (1986: 124-125 อ้างใน [1]) ที่นำเสนอแรงจูงใจด้านวัฒนธรรม (Cultural Motivation) เป็นแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่เกิดจากความต้องการอยากรู้จักวัฒนธรรมของประเทศที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน ความปรารถนาที่อยากรู้จักกับผู้อื่น รวมทั้งเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ สถานที่ทางประวัติศาสตร์ เทศกาลต่าง ๆ เป็นต้น

การนำการแสดงพื้นบ้าน มาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสามารถนำไปสื่อสารแก่ผู้ชมซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งการแสดงพื้นบ้านมีหลากหลายประเภท ครอบคลุม 6 ลักษณะ คือ การฟ้อน เต้น และรำ รำ การแสดงละครที่เป็นเรื่อง การเล่นดนตรี การร้องสด การแสดงที่ใช้หุ่นและกายกรรม โดยการแสดงพื้นบ้าน มีความสำคัญในฐานะภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สะท้อนวิถีชีวิต การเคลื่อนไหว การพูด การร้อง การเต้น การบรรเลง การขับกล่อมและการละเล่นต่าง ๆ ซึ่งปรากฏอยู่ในประเพณี พิธีกรรมและเทศกาลของท้องถิ่น การแสดงเหล่านี้มีทั้งความงดงามและมีความหมายทางวัฒนธรรม เพราะใช้สื่อสารให้สมาชิกชุมชนมีสำนึก ร่วมกันและสื่อถึงบุคคลภายนอกให้รู้ว่าวัฒนธรรมของกลุ่มแตกต่างจากวัฒนธรรมอื่นอย่างไร (The SAC International Conference, 2015: 118-119 อ้างใน [6])

อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยพบว่า การแสดงพื้นบ้านจังหวัดนครศรีธรรมราช ยังมีหลายคนไม่รู้จัก ไม่ทราบข้อมูล จึงไม่เกิดความสนใจ สอดคล้องกับที่ สุชาติ พงศ์กิตติวิบูลย์ (2554: 144-145 อ้างใน สุชาติ พงศ์กิตติวิบูลย์ [6]) ศึกษาพบว่า เมื่อนักถึงสื่อพื้นบ้าน คนทั่วไปมักจะนึกถึงสื่อการแสดงเพราะคุณลักษณะของการเป็นสื่อเชิงรุก และเมื่อนักถึงการนำสื่อพื้นบ้านมาใช้ในการพัฒนาชุมชน จนดูเหมือนว่าจะเป็นสื่อที่เราคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี แต่ท่ามกลางความคุ้นเคยก็อาจจะมีหลายคนที่ยังไม่เข้าใจสื่อการแสดงพื้นบ้านอย่างถ่องแท้ ส่งผลต่อตลาดผู้ชม ซึ่งความสำคัญของตลาดผู้ชมสำหรับสื่อการแสดงแล้ว ตลาดผู้ชมมีความสำคัญมาก เมื่อก้าวถึงการสืบทอดสื่อพื้นบ้าน โดยเฉพาะสื่อการแสดงพื้นบ้าน มักจะเน้นมุ่งให้ความสำคัญกับศิลปิน แต่สิ่งที่สามารถทำให้สื่อการแสดงพื้นบ้านยังคงดำรงอยู่ได้ คือ ตลาดผู้ชม ในยุคสมัยที่สื่อพื้นบ้านถือกำเนิด ศิลปินและผู้ชมมีรสนิยมเดียวกัน ดังนั้น การสร้างสรรค์ของศิลปินจึงสอดคล้องต้องกันกับรสนิยมของผู้ชม

จากผลการวิจัย ยังสามารถนำมาอภิปรายผลกับผลการศึกษาของอัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว [7] เกี่ยวกับการสื่อสารวัฒนธรรม ซึ่งเมื่อศึกษาความหมายของวัฒนธรรมในทางวิชาการ ที่สามารถพิจารณาแยกเป็นแง่มุมสาขามนุษยวิทยา สามารถสรุปลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมใน 3 ประการ และสามารถนำมาเชื่อมโยงกับการศึกษาสถานการณ์การแสดงพื้นบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อยกระดับและสื่อสารเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้ดังนี้

1. วัฒนธรรมเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ซึ่งปรากฏเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม เช่น ความเชื่อ ค่านิยม ภูมิปัญญา ธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ สิ่งของเครื่องใช้ ฯลฯ ในที่นี้ คือ การแสดงพื้นบ้านถือเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งของจังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีความหลากหลาย และสะท้อนภูมิปัญญา ความคิด ความเชื่อของคนในท้องถิ่น ดังนั้นจากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและนักท่องเที่ยวต้องการให้การแสดงพื้นบ้านที่ได้รับการยกระดับและสื่อสารเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน มาจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นหลัก และได้รับการหนุนเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ผลผลิตที่สร้างขึ้นจะกลายเป็นมรดกของสังคมนั้น จึงต้องมีกระบวนการถ่ายทอดและสืบทอด วัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น โดยสังคมมีกระบวนการเก็บรักษามรดกทางวัฒนธรรม จากการศึกษาพบว่า การแสดงพื้นบ้านจะสูญหายหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับเยาวชนผู้ได้รับการสืบทอด ฉะนั้นปราชญ์ชาวบ้านคือ ผู้ถ่ายทอด เยาวชนคนรุ่นใหม่คือ ผู้สืบทอดหลักของวัฒนธรรมทั้งหลาย รวมถึงการแสดงพื้นบ้าน ถือเป็นปัจจัยตัวบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการยกระดับและสื่อสารการแสดงพื้นบ้าน

3. การดัดแปลงเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป วัฒนธรรมจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทใหม่ที่ต่างจากเดิม หากดัดแปลงปรับเปลี่ยนได้ วัฒนธรรมจะไม่เกิดการสูญสลายหายไป จากการศึกษาในมุมมองของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดและตัวแทนนักท่องเที่ยวต่างเห็นร่วมกันว่า การแสดงพื้นบ้านควรได้รับการสร้างสรรค์ทั้งรูปแบบและเนื้อหาใหม่ให้สอดคล้องกับพฤติกรรม การบริโภคและความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น การจัดทำรูปแบบการแสดงที่หลากหลาย การสร้างสรรค์รูปแบบและเนื้อหาต่าง ๆ การทำเนื้อหาให้โดดเด่นเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ซึ่งในที่นี้ คือ นักท่องเที่ยว และผู้ชมทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยชิ้นนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการอนุรักษ์ สืบสาน และสร้างสรรค์ยกระดับการแสดงพื้นบ้านสู่กิจกรรมการท่องเที่ยวระดับจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดสามารถนำข้อมูลสถานการณ์การแสดงพื้นบ้านจากมุมมองของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนักท่องเที่ยวไปประยุกต์ใช้วางแผนการทำงาน และเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์การแสดงพื้นบ้านต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] นรินทร์ สังข์รักษา. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2559.
- [2] นิศา ศิลปะเศรษฐ. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2560.
- [3] บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เพ็ชรช้างหลวง พรินติ้งแอนด์พบลิชซิง; 2557.
- [4] รวีวรรณ ไพรรุ่งโรจน์. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์; 2558.

- [5] ศรีญา วรากุลวิทย์. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: แว่ววาวพรีนติ้ง; 2558.
- [6] สุชาดา พงษ์กิติวิบูลย์. หน่วยที่ 8 การใช้และการผลิตสื่อพื้นบ้านในการวางแผนสื่อชุมชน การออกแบบ และการผลิต หน่วยที่ 5-8. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2560.
- [7] อัสวิน เนตรโพธิ์แก้ว. สื่อศาสตร์ หลักการ แนวคิด และนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: เอ็ดสันทเพรส โปรดักส์; 2561.